

AKADEMICKÉ PUBLIKACE (VÝNATKY)

- **Kleinbard, E. D. (USC Gould School of Law), Through a Latte Darkly: Starbucks' Stateless Income Planning, Tax Notes, červen 2013**
- Náprava začíná u transparentnosti: opravdové transparentnosti, kdy finanční úřady a ministerstva financí disponují takovými informacemi, aby byly schopny učinit si jasný celkový obrázek o globálních daňových strukturách nadnárodních společností a důsledků těchto struktur na vytváření zisků, které nejsou daněny v žádné zemi. Vlády jednotlivých zemí by si měly uvědomit, že jednají ve společném zájmu, a měly by donutit finanční úřady a depozitáře akcií, aby vydaly pravidla, která by vytvořila jednotný formát pro zveřejňování celosvětových vlastnických a daňových struktur korporací.
- OECD učinila v tomto kontextu návrhy jistých řešení již ve zprávě z roku 2011 „Řešení agresivního daňového plánování prostřednictvím zvýšené transparentnosti a zveřejňování“, avšak většina prací, ze kterých tato zpráva vycházela, se soustředila na jiná témata. Jak zdůrazňuje současná zpráva v rámci projektu proti oslabování daňové základny přesouváním zisků (BEPS) je nyní nutné zaměřit se na transparentnost efektivních daňových sazeb nadnárodních společností.
- Zveřejněné důkazy a kvantitativní analýza potvrzují rozsah problému. Před dvěma lety (2011) tvořila celková suma „permanентně reinvestovaných příjmů“ (příjmy neamerických dceřiných společností, u nichž míra jejich zdanění nemusí být uváděna v účetní závěrce sestavené podle amerických účetních pravidel U.S. GAAP) více než 1 bilion \$; dnes (2013) tato suma dosahuje skoro dvojnásobku. V nedávném článku, Harry Grubert a Rosanne Altshuler pracující s IRS daty jednotlivých firem od roku 2006 vypočítali efektivní daňové zatížení neamerických dceřiných společností amerických korporací tvořících zisk. 54 % všech příjmů vytvořených těmito společnostmi podléhalo efektivní daňové sazbě ve výši 15 % či nižší. Jen 24 % z těchto příjmů bylo daněno sazbou 30 % a více. A co je nejzajímavější, téměř 37 % uvedených příjmů bylo zdaněno efektivní sazbou 5 % či méně.
- Není možné očekávat, že finanční úřady jednotlivých zemí budou disponovat podrobnými znalostmi daňových zákonů a účetních pravidel jiných zemí, aby mohly ověřit věrohodnost tvrzení daňového poplatníka, že vnitroskupinové transakce jsou prováděny na základě principu obvyklých tržních cen díky tomu, že daňové řády jiných zemí kvalifikují příjmy a výdaje v rámci skupiny společností symetricky s daňovým řádem domovské země.
- Obzvláště finanční úřady zemí, kde se nacházejí zdroje tržeb společností, mají legitimní zájem na celkovém a transparentním rozkrytí globálního daňového plánování nadnárodních společností týkajících se tržeb, jež tvoří daňovou základnu, kterou uvedené plánování oslabuje. Bez takového rozkrytí nejsou finanční úřady zemí, kde jsou tvořeny tržby nadnárodní společnosti, například schopny verifikovat daňová tvrzení těchto firem, že daňové odpisy v jedné zemi jsou kompenzovány zahrnutím příjmů do daňového základu v jiné zemi. Toto tvrzení nemůže být verifikováno, dokud nemá finanční úřad podrobné informace o způsobu zdanění příjmové části, které se odehrává v jiné zemi podle jejích daňových pravidel, které ovšem daný finanční úřad nutně nezná.
- Daňové úniky jsou často prováděny prostřednictvím transakcí, pro něž neexistují obvyklé tržní cesty (například tantiémy, prodeje obchodních známek, log, algoritmů). Je čím dále složitější určit obvyklou tržní cenu mezinárodních vnitroskupinových transakcí, zejména těch, které se týkají nehmotného majetku, protože tento typ transakcí nelze za stejných podmínek reprodukovat mezi třetími stranami. OECD poznamenala, že nadnárodní společnosti převádějí kvůli daňovému zacházení investice a práva duševního vlastnictví do různých jurisdikcí. Například, nadnárodní společnost může mít obchodní aktivity s fyzickou přítomností v Kanadě, investice ve spřízněné společnosti v Evropě a práva duševního vlastnictví v další spřízněné společnosti na Barbadosu.

- Platby za vnitroskupinové převody zboží nebo služeb, zvláště pak za užívání produktů duševního vlastnictví, mohou být používány za účelem přesunů zisků do zemí s nízkými nebo nulovými sazbami korporátního zdanění. Tento typ praktik byl využíván zejména ve skupinách společností, kde mateřská společnost byla usazena v Lucembursku, neboť příjmy této společnosti za užívání práv duševního vlastnictví byly z 80 % vyřaty ze zdanitelného základu. Obdobně Starbucks' používal tzv. „amsterdamskou strukturu“ pro placení tantiém za různá práva duševního vlastnictví britskou společností ve prospěch spřízněné nizozemské společnosti.
- Například v případě Starbucks' byla identifikována nákladová položka (úroky), která oslabovala daňovou základnu dceřiné společnosti ve Spojeném království ve prospěch mateřské společnosti ve Spojených státech amerických. Výroční zpráva Starbucks' poté odhalila, že [britská dceřiná] společnost získává prostředky pro svůj běžný provoz z půjčky od své mateřské společnosti.
- Starbucks' vehementně odmítal, že by neplnil své daňové povinnosti ve Spojeném království v dostatečné výši, avšak za méně než dva měsíce od publikování článku na serveru Reuters, který kauzu Starbucks' odstartoval („Jak se Starbucks' vyhýbá daním ve Spojeném království“, Tom Bergin, Reuters, 15. října 2012), podlehl veřejnému tlaku a ze strachu před bojkotem svých výrobků od spotřebitelů se zavázal odvést 10 milionů liber na dani z příjmu právnických osob v Británii v příštích deseti letech, a to i kdyby byl ve ztrátě.
- **Zucman, G. (London School of Economics), Taxing across Borders: Tracking Personal Wealth and Corporate Profits, Journal of Economic Perspectives Volume 28, No. 4, podzim 2014**
- Aby bylo možno zajistit účinnou kontrolu a spravedlivé odvody na dani z příjmu, stačí, aby světový finanční rejstřík registroval pouze účastnické cenné papíry (akcie). [...] Světový finanční registr by finančním úřadům umožnil zkontrolovat, zda daňoví poplatníci přiznávají svá aktiva a příjmy bez ohledu na to, zda by offshoroví bankéři byli či nebyli ochotni tyto informace poskytnout. Obecná námitka proti návrhům na zřízení světového finančního rejstříku je, že by ohrozil právo na soukromí. Nicméně země mají veřejné rejstříky nemovitého vlastnictví a nezdá se, že by informace o vlastnících byly zneužívány. Kdokoli se může například připojit na webovou stránku <http://a836-acris.nyc.gov/> a zjistit, kdo vlastní nemovitosti na Park Avenue (byť řadu z nich vlastní jen bezejmenné společnosti), nebo zda určitá fyzická osoba něco vlastní v Brooklynu. Samozřejmě, že tyto záznamy o nemovitém vlastnictví postihují pouze část osobního bohatství, ale když tyto registry byly před stovkami let vytvářeny (například v roce 1791 ve Francii) vlastnictví pozemků tvořilo značnou část soukromého jmění, takže tehdy tyto rejstříky opravdu zaznamenávaly většinu aktiv velké části populace. Krom toho ne všechny země mají stejný přístup k transparentnosti a tento přístup se v průběhu času mění.
- Jak narůstal podíl zisků v daňových rájích na celkovém objemu zisků v zahraničí (na 55 % v dnešní době) stejně jako podíl zahraničních zisků na celkových ziscích amerických korporací (na dnešní jednu třetinu), dosáhl nakonec podíl zisků v daňových rájích na celkových korporátních ziscích v roce 2013 18 % (tzn. 55 % z jedné třetiny). To je desetinásobný vzestup oproti osmdesátým letům minulého století.
- Celkově z deseti procentních bodů, o kolik se snížila efektivní daňová sazba mezi lety 1998 a 2013, dva až čtyři body jdou na vrub změnám v daňové základně ve Spojených státech a tzv. Velké recesi, takže zbylé dvě třetiny tohoto poklesu nebo i více lze přičítat vyhýbání se daňovým povinnostem a přesunu prostředků do zemí s nízkou daňovou sazbou. Náklady generované daňovými úniky amerických společností nese americká vláda a vlády jiných zemí. Velká část zisků společnosti Google je na Bermudy odkloněna z Evropy; bez daňových rájů by Google platil mnohem víc na daních ve Francii a Německu. Na druhou stranu některé americké společnosti používají daňové ráje, aby se vyhnuly daním z příjmů vytvářených v USA. Bez údajů z jednotlivých národních účtů je těžké zjistit, která vláda přichází o nejvíce příjmů.

- Kvantifikace ztrát z daňových příjmů způsobených přesouváním zisků do zemí s nízkými sazbami je nesmírně obtížná. [...] Americká část společnosti Google měla zájem uměle snižovat tržní ceny svých technologií, avšak není zřejmé, zda tak skutečně činila a zda byl princip tržních cen striktně dodržován – ceny vnitroskupinových transakcí nejsou veřejnou informací.
- Obecně by vnitroskupinové transakce měly být prováděny za ceny, které odpovídají cenám na trhu, jako kdyby spřízněné společnosti mezi sebou propojeny nebyly. V praxi ovšem princip tržních cen čelí značným problémům. Za prvé pro řadu nadnárodních společností, jejichž zisk vychází z části ze synergií vyplývajících z jejich mezinárodní přítomnosti, je princip tržních cen ze své podstaty nevhodný, protože neexistuje způsob, jak rozumně alokovat část vytvořených zisků do určité dceřiné společnosti.
- Finanční úřady nemohou nikdy zkontrolovat, zda jsou všechny vnitroskupinové transakce správně oceněny. Takových transakcí jsou ročně miliardy a finanční úřady nemají a ani nikdy nebudou mít dostatečné kapacity pro kontrolu těchto transakcí.
- Oblíbeným způsobem, jak přesouvat zisky do offshorových destinací je používání vnitroskupinových půjček, kdy dceřiné společnosti v zemích s nízkým zdaněním poskytují půjčky spřízněným společnostem v zemích s vysokým zdaněním.
- Preference uzavírání tisíců dvoustranných dohod před společnou mnohostrannou úmluvou umožnila vznik pavučiny vzájemně nesouladných pravidel. Nadnárodní společnosti mohou využívat mezer, aby se vyhnuly placení daní pečlivým výběrem jurisdikcí, kde registrují své dceřiné společnosti.
- I když se v minulých několika letech podařilo dosáhnout pokroku v oblasti omezování daňových úniků a podvodů, mohlo být učiněno mnohem více, aby se vrhlo světlo na temné stránky mezinárodního pohybu kapitálu. Problém se netýká jen vymáhání daňových povinností, neboť schopnost přesouvat anonymně velké sumy peněz souvisí rovněž s praním špinavých peněz, korupcí a financováním terorismu.
- **Novotný, J., Lichard, T., Palguta, J., Korupce: Nejen fiskální problém a jeho řešení (Kapitola 4) in Kohout, P. a kol., Sborník textů pracovní skupiny pro boj proti korupci, Národní ekonomická rada vlády, Boj proti korupci, červen 2011, str. 47.**
- Firmy, které jsou vlastněné skrze akcie na doručitele, nemají jasnou vlastnickou strukturu, co umožňuje zadávání veřejných zakázek firmám přímo spřízněným s těmi, co o dané zakázce rozhodují.
- Je nezbytné, aby se do veřejných soutěží mohly přihlašovat jen ty firmy, které mají jasnou vlastnickou strukturu vystopovatelnou až k fyzickým osobám.
- **Centrum aplikované ekonomie při Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (zINDEX), studie „Ziskovost firem s listinnými akciemi na majitele ve veřejných zakázkách,“ z 18. května a 30. srpna 2011**
- Majetková struktura vítězů soutěží o veřejnou zakázku je relevantním faktorem pro výši ceny veřejné zakázky.
- Neprůhledné společnosti s listinnými akciemi na majitele dosahují při realizaci veřejných zakázek signifikantně vyšších zisků, jež jsou o 23 % – 70 % vyšší, než je tomu u firem s jinou vlastnickou strukturou.
- **Centrum aplikované ekonomie při Institutu ekonomických studií Fakulty sociálních věd Univerzity Karlovy (zINDEX), studie „Rozkrývání dodavatelů veřejných zakázek“, říjen 2013**

- U firem dodavatelů veřejných zakázek, kteří v letech 2009 až 2012 získali zakázky v hodnotě zhruba 117 miliard korun, nebylo možné u 52% z nich, dohledat jejich konečného vlastníka, jež je fyzickou osobou: z toho 42% českých firem bylo vlastněno zahraničními právníckými osobami, u nichž informace o konečných vlastnících nelze z veřejných zdrojů vždy snadno dohledat; zbylých 10% tvořily české právnícké osoby se zcela anonymním vlastníkem.

Vlastníci dodavatelů zakázek ministerstev a krajů (2009-2012)

ZEMĚ	PODÍL NA ZAKÁZKÁCH (%)	OBJEM ZAKÁZEK (mil. Kč)
Nizozemsko	9,21	10789,7
Rakousko	7,41	8682,8
Francie	7,38	8642
Německo	3,87	4534,2
Španělsko	3,43	4018,6
Kypr	2,92	3417,4
Slovensko	2,54	2976,2
Švédsko	1,17	1372,7
Velká Británie	0,94	1100,9
Spojené státy	0,34	398,4
Lucembursko	0,33	389,1
Sv. Vincenc a Grenadiny	0,26	303,6
Polsko	0,23	263,7
Lichtenštejnsko	0,22	260,4
Belgie	0,22	260,3